

**METODIKA PRIDEĽOVANIA TRVALÉHO
IDENTIFIKÁTORA DIGITÁLNEHO OBJEKTU**

v Akadémii ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika

Liptovský Mikuláš

2021

Obsah

Úvod	3
1 Všeobecné informácie	3
2 Členstvo Akadémie ozbrojených síl v Crossref	4
3 Metodika pridelovania DOI v Akadémii ozbrojených síl	6
3.1 Proces pridelovania DOI digitálnemu dokumentu a registrácia DOI v Crossref	6
3.2 Povinnosti účastníkov v procese pridelovania DOI v Akadémii ozbrojených síl	7
4 Spôsob tvorby DOI	8
4.1 Typy digitálnych dokumentov – kódovník	9
4.2 Správnosť zápisu DOI	9
4.3 Zobrazenie DOI a príklady	9
4.4 Pravidlá zobrazovania DOI	11
4.5 Umiestnenie DOI v digitálnom dokumente	11
4.6 Bibliografická citácia digitálneho dokumentu s DOI	11
Záver	12

Úvod

Metodika pridelovania trvalého identifikátora digitálneho objektu tzv. DOI - z anglického jazyka Digital Object Identifier - (ďalej len „metodika DOI“) je vytvorená Akademičnou knižnicou Akadémie ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika (ďalej len „akademická knižnica“ a „Akadémia ozbrojených síl“) na základe členstva Akadémie ozbrojených síl v medzinárodnej registračnej organizácii Crossref súlade s čl. 24 ods. 3 písm. d) a písm. g) Organizačného poriadku Akadémie ozbrojených síl¹.

Za digitálny objekt sa považuje digitálny dokument umiestnený a trvalo dostupný na internete. Digitálnym dokumentom je časopis, publikácia, článok v časopise, kapitola v publikácii, zborník, príspevok v zborníku v elektronickej forme. Cieľom metodiky DOI je jednotný postup pri vytváraní a pridelovaní DOI vlastnému digitálnemu dokumentu vydanému Akademiou ozbrojených síl na základe licenčnej zmluvy uzatvorenej s autorom². Táto metodika je určená pracovníkom Akadémie ozbrojených síl podľa bodu 3 metodiky DOI, ktorí spolupracujú pri tvorbe a registrácii DOI.

1 Všeobecné informácie

Identifikátor digitálneho objektu (Digital Object Identifier – DOI®)

Systém DOI® je komerčný centralizovaný systém na identifikáciu autorsky chránených diel prístupných v digitalizovanej podobe. Je štandardom ISO 26324. DOI® - ochranná známka Medzinárodnej nadácie DOI (International DOI Foundation).

Zdroj: <https://www.doi.org/hb.html>

DOI je medzinárodný jedinečný a trvalý identifikátor digitálneho dokumentu dostupného prostredníctvom digitálnej siete napriek zmenám. Patrí do skupiny otvorených identifikátorov (podobne ako identifikátor autora ORCID³). Nesúvisí s inými štandardnými číslami ISBN, ISSN, ISMN.

DOI je alfanumerický reťazec, ktorý používateľov odkazuje prostredníctvom hyperlinku na vstupnú stránku digitálneho dokumentu (landing page, reponse page). Štruktúra DOI sa skladá z dvoch častí – prefix a sufix.

¹ Organizačný poriadok Akadémie ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika č. Q – 329 v znení Dodatku č. 1.

² Čl. 5. ods. 4 Smernice pre edičnú činnosť Akadémie ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika č. Q-XX

³ ORCID (Open Researcher and Contributor iD) je jedinečný otvorený identifikátor autora, digitálna vizitka autora, umožňuje priradiť konkrétne vedecké výstupy konkrétnemu autorovi. Zdroj: <https://info.orcid.org/>

Vstupná stránka DOI (Landing page DOI)

Každý digitálny dokument s DOI musí mať vstupnú stránku, ktorá sa používateľovi zobrazí po zadaní DOI. Vstupná stránka DOI obsahuje povinné údaje – metadáta o digitálnom dokumente. Súčasťou je informácia o dostupnosti úplného textu digitálneho dokumentu.

Medzinárodná nadácia pre DOI (International DOI Foundation)

Medzinárodná nadácia DOI je registračným orgánom normy ISO a agentúrou pre údržbu systému DOI®, ktorý poskytuje technickú a sociálnu infraštruktúru na registráciu a používanie trvalých interoperabilných identifikátorov nazývaných DOI na použitie v digitálnych sieťach. Riadi a koordinuje činnosť registračných agentúr poskytujúcich služby pre registráciu DOI. Pre akademické prostredie a oblasť vedeckej literatúry plní funkciu registračnej agentúry organizácia Crossref.

Zdroj: <https://www.doi.org/>

Medzinárodná registračná agentúra Crossref (ďalej len „Crossref“)

Crossref je medzinárodná nezisková registračná agentúra, ktorá poskytuje organizačnú a technickú infraštruktúru na využívanie DOI pre oblasť vedeckej literatúry. Spojením digitálneho objektu s metadátami, ktoré sú súčasťou pridelovania DOI objektom (mená, popis, druh, klasifikácia, lokácia a pod.) poskytuje DOI používateľovi relevantné informácie o objekte a jeho ďalších väzbách a zabraňuje tvorbe duplicity. Všetky informácie o objekte sú zakódované v metadátach. Crossref zlepšuje vzájomnú vedeckú komunikáciu. Publikované výsledky vedy a výskumu je možné ľahšie nájsť, citovať, prepájať, vyhodnotiť a zdieľať.

Zdroj: <https://www.crossref.org>

2 Členstvo Akadémie ozbrojených síl v Crossref

Akadémia ozbrojených síl má právo pridelovať a registrovať DOI vlastným digitálnym dokumentom na základe riadneho členstva v registračnej agentúre Crossref od roku 2021.

Členstvo a registrácia DOI sú spoplatnené v USD.

Členský poplatok (podľa ročného obratu) –	275,00 USD - fakturácia raz ročne.
Registračný poplatok metadát DOI aktuálnym objektom	1,00 USD - fakturácia štvrtročne
Registračný poplatok metadát DOI starším objektom	0,15 USD

Základný členský poplatok (Crossref Annual Membership Fee Invoice) zahŕňa:

Reference Linking: zabezpečí používateľovi prístup cez vytvorený hyperlink k digitálnemu dokumentu po úroveň úplného textu (každý odkaz je zastúpený príslušným linkom, t.j. umožňuje sledovať prepojenia).

Cited-by: umožňuje pri digitálnom dokumente zobrazovanie aktuálnej informácie o tom, kto ho citoval (v rámci outbound linking Crossref), ukazuje, kedy a kde bol citovaný. K dokumentom, kde sa citácie objavujú, je možný prístup, Crossref metadáta spáruje s DOI a vytvorí sa vzťah Cited by.

Simple Text Query Form – manuálne vyhľadávanie menšieho množstva citácií.

Simple Text Query upload – odovzdávanie (upload) zoznamov literatúry v .txt súbore – tiež pre menšie množstvo citácií.

XML API – individuálne alebo hromadné požiadavky vo formáte XML.

Ďalšie služby za poplatok:

Similarity Check – pomáha zabrániť plagiátorstvu pomocou porovnávania textov.

CrossMark – ak vydavateľ aktualizuje digitálny dokument, ktorý má pridelené DOI, táto služba poukáže na informácie o aktuálnom stave obsahu digitálneho dokumentu a jeho aktualizáciách, opravách, doplnených metadátach.

Podrobnejšie o poplatkoch: <https://www.crossref.org/fees/#member-fees>

Kontakty pre Crossref

Primárna komunikácia:	vedúca akademickej knižnice
Technický kontakt:	systemový knihovník akademickej knižnice
Finančné záležitosti:	vedúca Oddelenia rozpočtovania a financovania

Práva a povinnosti člena Crossref

Akadémia ozbrojených síl sa zaväzuje:

1. Prideliť DOI vlastnému vydanému digitálnemu dokumentu umiestnenému na konkrétnom webovom linku k danému digitálnemu dokumentu.
2. Pridelené DOI uvádzať v tlačenej aj elektronickej verzii dokumentu.
3. Vložiť metadáta digitálneho dokumentu v požadovanom formáte do databázy Crossref.
4. Pre každú položku v zozname bibliografických odkazov (referencií) digitálneho dokumentu overiť v databáze Crossref existenciu DOI a doplniť prípadné chýbajúce DOI k bibliografickému odkazu.
5. Riešiť prípadné kolízie a duplicity pridelených DOI.

6. Priebežne aktualizovať metadáta digitálneho dokumentu v databáze Crossref, najmä hyperlinku digitálneho dokumentu v prípade zmeny jeho umiestnenia.

Nedodržanie podmienok môže pre Akadémiu ozbrojených síl znamenať sankcie zo strany Crossref.

Úplné znenie podmienok: http://www.crossref.org/02publishers/59pub_rules.html.

3 Metodika pridelovania DOI v Akadémii ozbrojených síl

Proces pridelovania DOI si vyžaduje zodpovednú spoluprácu pracovníkov Akadémie ozbrojených síl, ktorí sú zapojení do tvorby DOI a registrácie DOI vlastného digitálneho dokumentu vydaného Akadémiou ozbrojených síl.

Koordinátor

Koordinátorom procesu pridelovania DOI digitálnemu dokumentu v Akadémii ozbrojených síl je akademická knižnica.

Administrátor

Administrátorom je systémový knihovník z akademickej knižnice, ktorý vytvára vstupnú stránku DOI, úzko spolupracuje pracovníkom Oddelenia komunikačných a informačných systémov Akadémie ozbrojených síl (ďalej len „OKIS“) a s žiadateľom o registráciu DOI digitálneho dokumentu.

Žiadateľ o registráciu DOI

Žiadateľom o registráciu DOI digitálneho dokumentu vydaného Akadémiou ozbrojených síl dostupného online na internete môže byť editor, zostavovateľ zborníka, šéfredaktor elektronického časopisu, autor, ktorý má uzatvorenú licenčnú zmluvu s Akadémiou ozbrojených síl⁴. Žiadateľ vytvára DOI digitálnemu dokumentu a postupuje tento digitálny dokument administrátorovi elektronicky.

3.1 Proces pridelovania DOI digitálnemu dokumentu a registrácia DOI v Crossref

1. Vytvorenie DOI vlastnému digitálnemu dokumentu podľa bodu 4 metodiky DOI žiadateľom.
2. Odoslanie digitálneho dokumentu vo formáte .pdf s vytvoreným DOI elektronicky administrátorovi.

⁴ Čl. 5. ods. 4 Smernice pre edičnú činnosť Akadémie ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika č. Q- XX

3. Overenie DOI a vytvorenie vstupnej stránky DOI digitálneho dokumentu administrátorom .
4. Registrácia DOI a metadát digitálneho dokumentu v Crossref a overenie funkčnosti DOI administrátorom.
5. Zverejnenie online digitálneho dokumentu žiadateľom na internete.

3.2 Postup činností v procese pridelenia DOI v Akadémii ozbrojených síl

Žiadateľ:

1. Oboznámi sa s podmienkami registračnej agentúry Crossref. Dostupné na internete: <https://www.crossref.org/display-guidelines>
2. Vytvorí a vloží DOI do digitálneho dokumentu podľa bodu 4 metodiky DOI.
3. Zašle digitálne dokumenty s vytvoreným DOI vo formáte .pdf (celý digitálny dokument, jednotlivé časti digitálneho dokumentu) elektronicky koordinátorovi - akademickej knižnici na e-mailové adresy: milos.husenica@aos.sk; maria.mesticka@aos.sk. Ak sú názvy dokumentov s DOI písané v cudzom jazyku (okrem českého jazyka) veľkými písmenami, uvedie v tele správy správne názvy dokumentov (najmä veľké, malé písmená slov u anglických názvov).
4. Zverejní online digitálne dokumenty na internete po spätnej informácii od administrátora o správnosti vytvoreného DOI a po registrácii DOI v Crossref.

Administrátor:

1. Overí správnosť vytvoreného DOI žiadateľovi, ktorému dá spätnú väzbu elektronicky.
2. Zabezpečí vytvorenie štruktúry vstupnej stránky DOI s metadátami o digitálnom dokumente (celom a jednotlivých častiach) s informáciou o prístupe k digitálnemu dokumentu alebo odkazom na úplný text (ak je verejne dostupný) na konkrétnom webovom linku k danému digitálnemu dokumentu.
3. Vstupná stránka DOI musí obsahovať nasledujúce údaje:
 - a) pridelené DOI,
 - b) mená všetkých autorov, resp. editorov (a ich ORCID⁵, ak ho majú),
 - c) názov článku/publikácie,
 - d) vydateľské údaje
 - e) rok vydania,
 - f) ročník,

⁵ ORCID (Open Researcher and Contributor ID) je jedinečný otvorený identifikátor autora, digitálna vizitka autora, umožňuje priradiť konkrétne vedecké výstupy konkrétnemu autorovi. Zdroj: <https://info.orcid.org/>

- g) číslo,
- h) strany,
- i) ISBN, ISSN
- j) abstrakt (pri článkoch z časopisov),
- k) kľúčové slová (pri článkoch z časopisov),
- l) webový odkaz na úplný text dokumentu (ak je verejne dostupný).
- m) typ a veľkosť dokumentu,
- n) bibliografická citácia digitálneho dokumentu.

4. Preverí každú položku v zozname bibliografických odkazov (referencií) digitálneho dokumentu v databáze Crossref. Existujúce DOI dopíše k bibliografickým odkazom v zozname a aktualizovaný digitálny dokument .pdf odošle žiadateľovi elektronicky späť.
5. Po doplnení potrebných údajov a prijatí doplneného digitálneho dokumentu importuje základné meta-údaje úplných textov do databázy Crossref prostredníctvom webového formulára Deposit Form manuálne prípadne iným možným spôsobom (XML deposit prostredníctvom HTTPS POST, Crossref plugin pre Open Journal Systems, hromadné .csv nahrávanie metadát full- text URL) v čo najkratšom čase.
6. Zabezpečuje aktualizáciu odkazov URL pri zmene údajov na vstupnej stránke DOI.
7. Vytvára a prevádzkuje internú databázu odkazov na text digitálneho dokumentu (ak je verejne dostupný), vrátane vstupných stránok DOI.

Koordinátor:

Koordinátor zodpovedá za správnosť metadát DOI. Zastrešuje proces registrácie DOI v Crossref, overuje trvalosť DOI a zodpovedá za aktualizáciu metadát v databáze Crossref.

4 Spôsob tvorby DOI

Jedinečný a perzistentný DOI digitálneho dokumentu sa skladá z dvoch častí:

Prefix je číslo, ktoré jednoznačne identifikuje vlastníka digitálneho dokumentu.

Prefix DOI Akadémie ozbrojených síl: **10.52651**

Suffix je ľubovoľný alfanumerický reťazec znakov uvádzaných bez medzier, ktorý jednoznačne identifikuje digitálny dokument v rámci Akadémie ozbrojených síl v poradí:

Sufix celého digitálneho dokumentu:

Skratka názvu celého digitálneho dokumentu. Kód typu celého digitálneho dokumentu⁶. Rok vydania. Číslo celého digitálneho dokumentu alebo ISBN alebo ISSN.

Sufix časti digitálneho dokumentu:

Skratka názvu celého digitálneho dokumentu. Kód typu časti digitálneho dokumentu⁷. Rok vydania. Číslo časti digitálneho dokumentu alebo ISBN. Strana od - do.

Prefix a sufix sa oddeľuje lomítkom. Skratky názvu celého digitálneho dokumentu a kód typu digitálneho dokumentu sa uvádzajú malými písmenami. Významy jednotlivých znakov sufixu sa oddeľujú bodkou bez medzier.

4.1 Typy digitálnych dokumentov – kódovník

j – journal – celé číslo časopisu

a – article – článok v čísle časopisu

b – book – kniha / zborník

c – chapter – kapitola v knihe / príspevok v zborníku

4.2 Správnosť zápisu DOI

<https://doi.org/1052651/xxx.x.xxx.xxxx-xxx>

Prefix Akadémie ozbrojených síl / Sufix zadefinovaný podľa typu digitálneho dokumentu a podľa bodu 4.3 metodiky DOI.

4.3 Zobrazenie DOI a príklady uvádzania DOI

DOI digitálneho dokumentu sa zobrazuje v tvare priamo klikateľného permanentného webového linku URL, ktorý je odkazom na vstupnú stránku DOI digitálneho dokumentu s informáciou o prístupe k digitálnemu dokumentu.

DOI celého digitálneho dokumentu:

Číslo časopisu

URL vstupnej stránky DOI celého čísla časopisu

DOI: <https://doi.org/10.52651/vr.j.2019.1>

⁶ Podľa bodu 4.1 Typy digitálnych dokumentov - kódovník

⁷ Podľa bodu 4.1 Typy digitálnych dokumentov - kódovník

Prefix Akadémie ozbrojených síl / Sufix Skratka názvu časopisu. Typ dokumentu. Rok vydania. Číslo časopisu.

Príklad celého čísla časopisu

Vojenské reflexie. *Vedecko-odborný časopis* [online]. Liptovský Mikuláš : Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika, 2019, **14** (1), 177 s. ISSN 1336-9202. Dostupné na internete: <https://doi.org/10.52651/vr.j.2019.1>

Kniha ako celok / Zborník ako celok

URL vstupnej stránky DOI celej knihy / zborníka

DOI: <https://doi.org/10.52561/nmb.b.2020.978-80-8040-589-2>

Prefix Akadémie ozbrojených síl/Sufix Skratka názvu knihy / zborníka. Kód typu dokumentu. Rok vydania. ISBN.

Príklad knihy / zborníka ako celku

Národná a medzinárodná bezpečnosť 2020. *Proceedings of the International Conference on National and International Security* [online]. Zost. Peter Spilý. 1. vyd. Liptovský Mikuláš : Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika, 2020, 575 s. ISBN 978-80-8040-589-2. Dostupné na internete: <https://doi.org/10.52561/nmb.b.2020.978-80-8040-589-2>

DOI časti digitálneho dokumentu:

Článok v čísle časopisu

URL vstupná stránka DOI článku v čísle časopisu

DOI: <https://doi.org/10.52651/vr.a.2019.1.4-11>

Prefix Akadémie ozbrojených síl/Sufix Skratka názvu časopisu. Typ dokumentu. Rok vydania. Číslo časopisu. Strana od- do.

Príklad článku:

BELAN, Lubomír. Možnosti rozšírenia a skvalitnenia projektového riadenia v podmienkach Ozbrojených síl Slovenskej republiky. In: *Vojenské reflexie* [online]. Liptovský Mikuláš : Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika, 2019, **14** (1), s. 4-11. ISSN 1336-9202. Dostupné na internete: <https://doi.org/10.52651/vr.a.2019.1.4-11>

Kapitola v knihe / Príspevok v zborníku

URL vstupná stránka DOI kapitoly / príspevku digitálneho dokumentu

DOI: <https://doi.org/10.52561/nmb.b.2020.978-80-8040-589-2.107-116>

Prefix Akadémie ozbrojených síl/Sufix Skratka názvu dokumentu. Kód typu dokumentu. Rok vydania ISBN. Strana od-do

Príklad kapitoly v knihe alebo príspevku zo zborníka

FRIANOVÁ, Viera. Revízia výdavkov na obranu – cesta k vyššej efektívnosti. In: *Národná a medzinárodná bezpečnosť 2020. Proceedings of the International Conference on National and International Security* [online] : Zborník príspevkov z 11. medzinárodnej vedeckej konferencie / Zost. Peter Spilý. 1. vyd. Liptovský Mikuláš : Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika, 2020, s. 107-116. ISBN 978-80-8040-589-2. Dostupné na internete: <https://doi.org/10.52561/nmb.b.2020.978-80-8040-589-2.107-116>

4.4 Pravidlá zobrazovania DOI

1. DOI zobrazovať ako hypertextový odkaz;
2. DOI musí byť zverejnené na webovej stránke, na ktorú odkazuje;
3. DOI zverejňovať všade, kde sa daný článok cituje, pri všetkých informáciách, ktoré sa ho týkajú;
4. DOI uvádzať vždy pri citovaní daného článku;
5. V časopisoch, ktorých článkom je DOI pridelené, je potrebné v zoznamoch použitej literatúry (referenciách) uvádzať DOI citovaných článkov, pokiaľ ho majú pridelené.

4.5 Umiestnenie DOI v digitálnom dokumente

- v celom dokumente v hlavičke vpravo hore na obale, titulnom liste, obsahu, v tiráži – *DOI celého digitálneho dokumentu*,
- v obsahu celého digitálneho dokumentu pri konkrétnej časti dokumentu za autorom a názvom DOI konkrétnej časti – *DOI časti digitálneho dokumentu*,
- v článku alebo kapitole v hlavičke vpravo hore – *DOI časti digitálneho dokumentu*,
- v bibliografickom odkaze konkrétneho digitálneho dokumentu, ak je uvedené.

4.6 Bibliografická citácia digitálneho dokumentu s DOI

Monografia:

PRIEZVISKO, Meno a kol. *Názov* [online]. Miesto vydania: Vydavateľ, rok vydania [cit. rrrr-mm-dd]. ISBN. Dostupné na internete: <https://doi.org/prefix/suffix>

Príspevok v zborníku / kapitola v knihe:

PRIEZVISKO, Meno a Meno PRIEZVISKO. *Názov príspevku / kapitoly*. In: *Názov zdrojového dokumentu* [online]. Miesto vydania: Vydavateľ, rok vydania, s. od-do [cit. rrrr-mm-dd]. ISBN. Dostupné na internete: <https://doi.org/prefix/suffix>

PRIEZVISKO, Meno – PRIEZVISKO, Meno. Názov príspevku / kapitoly. In: *Názov zdrojového dokumentu* [online]. Miesto vydania: Vydavateľ, rok vydania, s. od-do [cit. rrrr-mm-dd]. ISBN. Dostupné na internete: <https://doi.org/prefix/suffix>

Článok v časopise:

PRIEZVISKO, Meno a Meno PRIEZVISKO. Názov článku. In: *Názov zdrojového dokumentu* [online]. Miesto vydania: Vydavateľ, rok vydania, **ročník** (číslo), s. od-do [cit. 2017-01-30]. ISSN 978-80-552-1503-7. Dostupné na internete: <https://doi.org/prefix/suffix>

PRIEZVISKO, Meno, Meno PRIEZVISKO a Meno PRIEZVISKO. Názov článku. In: *Názov zdrojového dokumentu* [online]. Miesto vydania: Vydavateľ, rok vydania, **ročník** (číslo), s. od-do [cit. rrrr-mm-dd]. ISSN. Dostupné na internete: <https://doi.org/prefix/suffix>

Záver

Význam registrácie DOI digitálnych dokumentov vydávaných Akadémiou ozbrojených síl spočíva v jednoznačnej identifikácii digitálneho dokumentu, zviditeľňuje publikačnú činnosť autora vo svete vedeckého publikovania, prispieva k vzájomnej spolupráci publikujúcich, k rýchlemu šíreniu, zdieľaniu a dôveryhodnosti vedeckých poznatkov, prepájaniu dát, podporuje akademickú komunikáciu, zlepšuje publikačnú a citačnú etiku. DOI digitálnych dokumentov je jedným z množstva ďalších identifikátorov, ktoré napomáhajú bibliometrikám k hodnoteniu vedy. DOI podporuje otvorený prístup k otvorenej vede.